Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 8 września 2022 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Prawo autorskie i prawa pokrewne – Przekaz satelitarny i retransmisja drogą kablową – Dyrektywa 93/83/EWG – Artykuł 1 ust. 3 – Pojęcie „retransmisji drogą kablową” – Podmiot świadczący usługi retransmisji niemający statusu operatora kablowego – Równoczesna, niezmieniona i pełna transmisja dokonywana przez podmiot prowadzący obiekt hotelowy programów telewizyjnych lub radiowych nadawanych drogą satelitarną, przeznaczonych do odbioru publicznego, za pomocą anteny satelitarnej, kabla i odbiorników telewizyjnych lub radiowych – Brak

W sprawie C-716/20

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Supremo Tribunal de Justiça (sąd najwyższy, Portugalia) postanowieniem z dnia 10 listopada 2020 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 31 grudnia 2020 r., w postępowaniu:

RTL Television GmbH

przeciwko

Grupo Pestana S.G.P.S. SA,

SALVOR – Sociedade de Investimento Hoteleiro SA,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: E. Regan, prezes izby, I. Jarukaitis, M. Ilešič (sprawozdawca), D. Gratsias i Z. Csehi, sędziowie,

rzecznik generalny: G. Pitruzzella,

sekretarz: M. Ferreira, główna administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 1 grudnia 2021 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu RTL Television GmbH – J.P. de Oliveira Vaz Miranda de Sousa, advogado,

* Język postępowania: portugalski.

– w imieniu Grupo Pestana S.G.P.S. SA i SALVOR – Sociedade de Investimento Hoteleiro SA – H. Trocado, advogado,

– w imieniu Komisji Europejskiej – É. Gippini Fournier, B. Rechena i J. Samnadda, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 10 marca 2022 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 ust. 3 dyrektywy Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową (Dz.U. 1993, L 248, s. 15; sprostowanie Dz.U. 2012, L 78, s. 39).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy spółką RTL Television GmbH (zwaną dalej „RTL") a Grupo Pestana S.G.P.S. SA (zwaną dalej „Grupo Pestana") i SALVOR – Sociedade de Investimento Hoteleiro SA (zwaną dalej „Salvor") dotyczącego udostępniania w pokojach hotelowych prowadzonych przez te spółki transmisji kanału RTL bez uzyskania uprzedniego zezwolenia tej spółki.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

Porozumienie TRIPS

3 Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (zwane dalej „porozumieniem TRIPS"), podpisane w dniu 15 kwietnia 1994 r. w Marakeszu i stanowiące załącznik 1 C do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), zostało zatwierdzone decyzją Rady 94/800/WE z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej, w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji, porozumień, będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) (Dz.U. 1994, L 336, s. 1).

4 Artykuł 9 porozumienia TRPIS, zatytułowany „Stosunek do Konwencji berneńskiej", stanowi w ust. 1:

„Członkowie zastosują się do artykułów 1–21 Konwencji berneńskiej [o ochronie dzieł literackich i artystycznych (Akt paryski z dnia 24 lipca 1971 r.), w brzmieniu uwzględniającym zmiany z dnia 28 września 1979 r. (zwanej dalej »konwencją berneńską«)] oraz Załącznika do niej. […]".

5 Artykuł 14 tego porozumienia, zatytułowany „Ochrona wykonawców, producentów fonogramów (nagrań dźwiękowych) i organizacji nadawczych”, stanowi w ust. 3:

„Organizacje nadawcze będą miały prawo do zakazania dokonania bez ich zgody następujących czynności: utrwalania, reprodukcji utrwalenia, nadania powtórnego za pośrednictwem nadawczych środków bezprzewodowych, jak również publicznego udostępniania ich telewizyjnych nagrań. Tam, gdzie Członkowie nie gwarantują takich praw organizacjom nadawczym, stworzą posiadaczom praw autorskich w tej dziedzinie możliwość zapobieżenia powyższym działaniom, zgodnie z postanowieniami Konwencji berneńskiej”.

Konwencja berneńska

6 Artykuł 11 bis ust. 1 konwencji berneńskiej stanowi:

„Autorzy dzieł literackich i artystycznych korzystają z wyłącznego prawa udzielania zezwoleń na:

[…]

2 wszelkie publiczne rozpowszechnianie za pomocą środków przekazu przewodowego lub bezprzewodowego dzieł nadawanych drogą radiowo-telewizyjną, jeśli to rozpowszechnianie jest dokonywane przez inną organizację niż ta, która je nadała pierwotnie;

[…]”.

Konwencja rzymska

7 Zgodnie z art. 3 lit. g) Międzynarodowej konwencji o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych, sporządzonej w Rzymie dnia 26 października 1961 r. (zwanej dalej „konwencją rzymską”) „wtórne nadanie” do celów tej konwencji oznacza „równoczesne nadawanie przez organizację nadawczą programu innej organizacji nadawczej”.

8 Artykuł 13 omawianej konwencji, zatytułowany „Minimalny poziom ochrony organizacji nadawczych”, ma następujące brzmienie:

„Organizacje nadawcze mają prawo wydania lub odmowy zgody na:

a) wtórne nadania ich nadań;

b) utrwalenie ich nadań;

c) zwielokrotnianie:
   i) utrwaleń – dokonanych bez ich zgody – ich nadań;
   ii) utrwaleń – dokonanych zgodnie z postanowieniami art. 15 – ich nadań, jeżeli zwielokrotnienie zostało dokonane dla celów innych niż cele określone w tych postanowieniach;

d) publiczne odtwarzanie ich nadań telewizyjnych, jeżeli takie odtwarzanie udostępnia się publiczności za opłaceniem wstępu; prawo krajowe Państwa, od którego żąda się ochrony tego prawa, określi warunki, na jakich może być ono wykonywane”.

Prawo Unii

Dyrektywa 93/83

9 Motywy 8–10, 27 i 28 dyrektywy 93/83 brzmią następująco:

„(8) Ponadto pewność prawna, która stanowi wstępny warunek swobodnego przepływu przekazów we Wspólnocie, nie występuje w przypadku, gdy włączanie programów do sieci kablowych i ich retransmisji ma zasięg przekraczający granice;

(9) rozwój umownego nabywania praw przez uzyskanie zezwolenia już w chwili obecnej przyczynia się w znaczny sposób do tworzenia planowanego europejskiego obszaru audiowizualnego; należy zapewnić kontynuację takich przepisów umownych, a ich prawidłowe zastosowanie w praktyce należy w miarę możliwości promować;

(10) zwłaszcza operatorzy sieci kablowych nie mogą w obecnej chwili mieć pewności, czy faktycznie nabyli wszystkie prawa objęte takim przepisem;

[…]

(27) retransmisja drogą kablową programów z innych państw członkowskich stanowi działanie podlegające prawu autorskiemu oraz, w zależności od przypadku, prawom pokrewnym; w związku z tym operator sieci kablowej musi uzyskać zezwolenie wszystkich posiadaczy praw, w odniesieniu do wszystkich części retransmitowanego programu; zgodnie z niniejszą dyrektywą zezwolenia takie wydawane są na podstawie umów, chyba że przewidziany jest tymczasowy wyjątek, w przypadku istniejących ustawowych systemów licencji;

(28) w celu zapewnienia, aby prawidłowe działanie umownych przepisów nie było podawane w wątpliwość przez osoby z zewnątrz będące posiadaczami praw do poszczególnych części programu, w stopniu, w jakim wymaga tego specyfika retransmisji drogą kablową, należy zapewnić wyłącznie zbiorową formę realizacji prawa do wydawania zezwoleń poprzez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi; prawo do wydawania zezwoleń pozostaje w mocy, a regulacji podlega tylko sposób jego realizacji, przez co prawo do wydawania zezwoleń na retransmisję drogą kablową może być nadal przyznawane; niniejsza dyrektywa nie wpływa na wykonanie autorskich praw osobistych”.

10 Artykuł 1 tej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, stanowi w ust. 3:

„Do celów niniejszej dyrektywy »retransmisja drogą kablową« oznacza równoczesną, niezmienioną i pełną transmisję programów radiowych lub telewizyjnych z innego państwa członkowskiego, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym satelitarną, retransmitowanych w systemie kablowym lub mikrofalowym do odbioru publicznego”.

11 Zgodnie z art. 2 tej dyrektywy, zatytułowanym „Prawo do nadawania programów”:

„Z zastrzeżeniem przepisów określonych w niniejszym rozdziale państwa członkowskie ustanawiają na rzecz autora wyłączne prawo do wydawania zezwoleń na publiczny przekaz satelitarny utworów chronionych prawem autorskim”.

12 Artykuł 8 tej dyrektywy, zatytułowany „Prawo do retransmisji drogą kablową”, w ust. 1 przewiduje:

„Państwa członkowskie zobowiązane są zapewnić, aby w przypadku retransmisji programów z innych państw członkowskich drogą kablową na ich terytorium przestrzegano obowiązujących praw autorskich i praw pokrewnych oraz aby transmisja miała miejsce na podstawie indywidualnych lub zbiorowych przepisów umownych między właścicielami praw autorskich, posiadaczami praw pokrewnych i operatorami kablowymi”.

13 Artykuł 9 dyrektywy 93/83, zatytułowany „Korzystanie z prawa retransmisji drogą kablową”, brzmi następująco:

„1. Państwa członkowskie zobowiązane są zapewnić, aby prawo przysługujące właścicielom i posiadaczom praw autorskich i praw pokrewnych, polegające na udzielaniu lub odmowie udzielenia operatorom kablowym zezwoleń na retransmisje drogą kablową, realizowane było wyłącznie za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

2. W przypadku gdy podmiot praw autorskich nie przekaże sprawy zarządzania swoimi prawami organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, organizację, która zarządza prawami tej samej kategorii, uważa się za uprawnioną do zarządzania prawami takiego podmiotu. Jeżeli dana kategoria praw podlega zarządzaniu przez więcej niż jedną organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, podmiotowi praw autorskich przysługuje swoboda wyboru organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi uprawnionej do zarządzania jego prawami. Podmiot praw autorskich określony w niniejszym ustępie ma te same prawa i obowiązki wynikające z umowy między operatorem kablowym a organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, która zarządza jego prawami, co podmiot praw, który upoważnił daną organizację, oraz może wysuwać roszczenia do tych praw w terminie ustalonym przez dane państwo członkowskie, nie krótszym jednak niż trzy lata od daty retransmisji drogą kablową, przedmiotem które[j] był jego utwór lub inne treści podlegające ochronie.

3. Państwo członkowskie może postanowić, że w przypadku zezwolenia przez podmiot praw autorskich na wstępną transmisję utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną na terytorium danego państwa członkowskiego przyjmuje się, że wyraził on zgodę, aby jego prawa do retransmisji drogą kablową wykonywane były nie indywidualnie, lecz zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy”.

14 Artykuł 10 wskazanej dyrektywy, zatytułowany „Korzystanie przez organizację radiową i telewizyjną [nadawczą] z prawa retransmisji drogą kablową”, brzmi następująco:

„Państwa członkowskie zobowiązane są zapewnić, aby art. 9 nie był stosowany do praw, z których organizacja radiowa i telewizyjna [nadawcza] korzysta w odniesieniu do jej własnych transmisji, niezależnie od tego, czy dane prawa należą do tej organizacji, czy też zostały na nią przeniesione przez innego właściciela praw autorskich i/lub praw pokrewnych”.

Dyrektywa 2001/29/WE

15 Zgodnie z motywem 23 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. 2001, L 167, s. 10; sprostowania: Dz.U. 2007, L 216, s. 24; Dz.U. 2010, L 263, s. 15; Dz.U. 2012, L 33, s. 9):

„Niniejsza dyrektywa powinna bardziej zharmonizować obowiązujące prawo autora do publicznego udostępniania utworu. Prawo to należy rozumieć w szerszym znaczeniu jako obejmujące każde udostępnianie utworu odbiorcom nieznajdującym się w miejscu, z którego przekazywanie pochodzi. Prawo to obejmuje każdą publiczną transmisję lub retransmisję utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym nadawanie programów; prawo to nie powinno obejmować żadnych innych działań".

16 Artykuł 1 tej dyrektywy, zatytułowany „Zakres", stanowi w ust. 2:

„[…] [p]oza przypadkami wymienionymi w art. 11 niniejsza dyrektywa pozostawia niezmienione przepisy wspólnotowe i w żaden sposób nie narusza tych przepisów dotyczących:

[…]

c) praw autorskich i pokrewnych stosowanych do nadawania programów drogą satelitarną i retransmisji kablowej;

[…]".

17 Artykuł 2 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Prawo do zwielokrotniania utworu", stanowi:

„Państwa członkowskie przewidują wyłączne prawo do zezwalania lub zabraniania bezpośredniego lub pośredniego, tymczasowego lub stałego zwielokrotniania utworu, przy wykorzystaniu wszelkich środków i w jakiejkolwiek formie, w całości lub częściowo:

[…]

e) dla organizacji radiowych i telewizyjnych [nadawczych] – w odniesieniu do utrwaleń ich programów, niezależnie od tego, czy te programy transmitowane są przewodowo lub bezprzewodowo, włączając drogę kablową lub satelitarną".

18 Zgodnie z art. 3 tej dyrektywy, zatytułowanym „Prawo do publicznego udostępniania utworów i prawo podawania do publicznej wiadomości innych przedmiotów objętych ochroną":

„1. Państwa członkowskie powinny zapewnić autorom wyłączne prawo do zezwalania lub zabraniania na jakiekolwiek publiczne udostępnianie ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, włączając podawanie do publicznej wiadomości ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie.

2. Państwa członkowskie powinny przewidzieć wyłączne prawo do zezwalania lub zabraniania na jakiekolwiek podawanie do publicznej wiadomości utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie:

[…]

d) dla organizacji radiowych i telewizyjnych – w odniesieniu do utrwaleń ich programów, niezależnie od tego, czy programy te są transmitowane przewodowo lub [czy] bezprzewodowo, włączając drogę kablową lub satelitarną.

[…]”.

Dyrektywa 2006/115/WE

19 Zgodnie z motywem 16 dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (Dz.U. 2006, L 376, s. 28):

„Państwa członkowskie powinny być w stanie ustanowić dalej sięgającą ochronę praw właścicieli praw pokrewnych niż określona w przepisach niniejszej dyrektywy w odniesieniu do nadawania oraz odtwarzania publicznego”.

20 Artykuł 7 tej dyrektywy, zatytułowany „Prawo utrwalania”, stanowi w ust. 2 i 3:

„2. Państwa członkowskie ustanawiają na rzecz organizacji nadawczych wyłączne prawo zezwalania lub zakazywania utrwalania ich emisji, niezależnie od tego, czy chodzi o programy przekazywane bezprzewodowo, czy przewodowo, włączając przekaz kablowy lub satelitarny.

3. Dystrybutorowi kablowemu rozpowszechniającemu jedynie programy innych organizacji nadawczych nie przysługuje prawo przewidziane w ust. 2”.

21 Artykuł 8 tej dyrektywy, zatytułowany „Nadawanie i odtwarzanie publiczne”, stanowi w ust. 3:

„Państwa członkowskie ustanawiają na rzecz organizacji nadawczych wyłączne prawo zezwalania lub zakazywania bezprzewodowego retransmitowania jej programów oraz publicznego odtwarzania jej programów, jeśli to odtwarzanie następuje w miejscach dostępnych publicznie za opłatą wstępu”.

22 Artykuł 9 tej samej dyrektywy, zatytułowany „Prawo rozpowszechniania”, stanowi w ust. 1:

„Państwa członkowskie ustanawiają wyłączne prawo udostępniania […]:

[…]

d) organizacji nadawczych w stosunku do utrwaleń ich programów określonych w art. 7 ust. 2”.

23 Artykuł 12 dyrektywy 2006/115, zatytułowany „Stosunek między prawem autorskim a prawami pokrewnymi”, stanowi:

„Ochrona praw pokrewnych prawu autorskiemu zgodnie z niniejszą dyrektywą nie dotyczy i nie narusza w żaden sposób ochrony prawa autorskiego”.

Prawo portugalskie

24 Zgodnie z art. 176 ust. 9 i 10 Código do Direito de Autor e dos Direitos Conexos (portugalskiego kodeksu praw autorskich i praw pokrewnych, zwanego dalej „CDADC”):

„9. »Organizacja nadawcza« oznacza każdy podmiot, który nadaje programy dźwiękowe lub audiowizualne, przy czym przez nadawanie programów dźwiękowych lub audiowizualnych rozumie się przeznaczone do odbioru publicznego rozpowszechnianie dźwięków lub obrazów lub ich przedstawianie oddzielnie lub łącznie, drogą przewodową lub bezprzewodową, w szczególności drogą radiową, światłowodami, drogą kablową lub satelitarną.

10. Poprzez »retransmisję« rozumie się dokonywane przez organizację nadawczą symultaniczne nadawanie programu innej organizacji nadawczej”.

25 Artykuł 187 CDADC, zatytułowany „Prawa nadawców”, przewiduje w ust. 1:

„Nadawcy mają prawo zezwalania i zakazywania w odniesieniu do:

a) retransmisji swoich programów za pomocą fal radiowych;

[…]

e) publicznego udostępniania swoich programów, jeśli takie udostępnianie odbywa się w miejscu publicznym i po uiszczeniu opłaty za wstęp”.

26 Artykuł 3 Decreto-Lei nº 333/97 (dekretu z mocą ustawy nr 333/97) z dnia 27 listopada 1997 r. (*Diário da República* I, seria I-A, nr 275 z dnia 27 listopada 1997 r.) brzmi następująco:

„Dla celów niniejszego dekretu:

[…]

c) »retransmisja drogą kablową« oznacza dokonywane równocześnie i w całości drogą kablową publiczne rozpowszechnianie pierwotnego przekazu programów telewizyjnych lub radiowych przeznaczonych do odbioru publicznego”.

27 Artykuł 8 dekretu z mocą ustawy nr 333/97, zatytułowany „Rozszerzenie na podmioty praw pokrewnych”, stanowi:

„Przepisy art. 178, 184 i 187 [CDADC] oraz art. 6 i 7 niniejszego dekretu z mocą ustawy stosuje się do artystów wykonawców, producentów nagrań dźwiękowych i nagrań wideo oraz nadawców w odniesieniu do publicznego udostępniania drogą satelitarną ich wykonań, nagrań dźwiękowych, nagrań wideo i programów, jak również w odniesieniu do retransmisji drogą kablową”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

28 RTL, z siedzibą w Niemczech, należy do konglomeratu przedsiębiorstw zajmujących się rozpowszechnianiem treści telewizyjnych, znanego pod nazwą handlową „Mediengruppe RTL Deutschland". Kanał RTL jest jednym z najbardziej znanych kanałów telewizyjnych w języku niemieckim i jednym z najczęściej oglądanych przez odbiorców niemieckojęzycznych w Unii Europejskiej, a jego programy oferują bardzo szeroką gamę formatów telewizyjnych (filmów fabularnych, seriali telewizyjnych, widowisk, programów dokumentarnych, relacji z wydarzeń sportowych, programów informacyjnych i magazynów).

29 Z technicznego punktu widzenia kanał ten można odbierać w Niemczech, Austrii i Szwajcarii za pośrednictwem wszystkich istniejących opcji odbioru telewizji, mianowicie drogą satelitarną, kablową, za pośrednictwem IP, OTT poprzez Internet, jak również sieci telewizji naziemnej. Ponadto kanał ten jest bezpłatny, gdyż nie pobiera się opłat za jego odbiór w domach prywatnych, a w przypadku większości opcji jego odbioru sygnał nie jest szyfrowany. Dodatkowo wszystkie źródła finansowania reklam pochodzą z tych trzech krajów.

30 Ze względu na nadawanie sygnału drogę satelitarną (satelita ASTRA 19,2° E) kanał ten można technicznie odbierać w kilku innych państwach europejskich, w szczególności w Portugalii, za pomocą anteny satelitarnej.

31 Jeśli chodzi o odbiór i wykorzystywanie tego sygnału, RTL zawarła już szereg umów licencyjnych, zarówno z operatorami telewizji kablowej, jak i z niektórymi hotelami położonymi w Unii, w szczególności w Portugalii.

32 Grupo Pestana, z siedzibą w Portugalii, jest spółką prowadzącą działalność w zakresie zarządzania udziałami innych przedsiębiorstw. Posiada ona większościowe udziały w spółkach, które z kolei posiadają lub prowadzą obiekty hotelowe.

33 Grupo Pestana posiada bezpośredni udział wynoszący co najmniej 98,98% w kapitale Salvor, spółki, której przedmiotem działalności jest prowadzenie i promocja branży hotelarskiej, poprzez budowę lub finansowanie budowy hoteli oraz bezpośrednie lub pośrednie prowadzenie hoteli i podobnych obiektów.

34 Pismem z dnia 7 sierpnia 2012 r. dyrektor departamentu międzynarodowego dystrybucji oraz praw autorskich i pokrewnych Mediengruppe RTL Deutschland zażądał od Grupo Pestana uiszczenia opłaty za publiczne udostępnienie kilku kanałów należących do tej grupy, w szczególności kanału RTL, w pokojach hotelowych prowadzonych przez spółki należące do Grupo Pestana.

35 W dniu 12 listopada 2012 r. Grupo Pestana odpowiedziała na to pismo, wskazując w szczególności, że zgodnie z prawem portugalskim hotele nie są zobowiązane do uiszczania opłat z tytułu praw autorskich i innych praw za sam odbiór sygnału telewizyjnego.

36 RTL uznała, że ma prawo wydać lub odmówić wydania zezwolenia na odbiór i udostępnianie programów kanału o tej nazwie, wobec czego wniosła powództwo przeciwko Salvor i Grupo Pestana do Tribunal da Propriedade Intelectual (sądu ds. własności intelektualnej, Portugalia), zwracając się do tego sądu między innymi o stwierdzenie, że takie udostępnienie wymaga uzyskania uprzedniego zezwolenia.

37 Ponadto tytułem odszkodowania za retransmisję lub publiczne udostępnianie programów kanału RTL, wniosła ona, po pierwsze, o zasądzenie na zasadzie odpowiedzialności solidarnej od Salvor i Grupo Pestana kwoty 0,20 EUR za każdy pokój miesięcznie za okres, w którym Salvor udostępniał rzeczony kanał w pokojach hotelowych, powiększoną o odsetki ustawowe, a po drugie, o zasądzenie od Grupo Pestana zapłaty podobnego odszkodowania za okres, w którym hotele prowadzone przez inne spółki, których jest właścicielem, udostępniały lub udostępniają wskazany kanał w swoich pokojach.

38 Wreszcie RTL wniosła o zobowiązanie Grupo Pestana, jako spółki dominującej, do podjęcia odpowiednich działań wewnątrzgrupowych, których skutkiem będzie zaprzestanie udostępniania przez będące w jej posiadaniu spółki kanału RTL w hotelach, w których prowadzą one działalność, bez uzyskania uprzedniego zezwolenia RTL.

39 Tribunal da Propriedade Intelectual (sąd ds. własności intelektualnej) stwierdził, że odbiór i udostępnianie programów kanału RTL we wspomnianych pokojach hotelowych stanowi czynność publicznego udostępniania w rozumieniu art. 187 ust. 1 lit. e) CDADC mimo braku zapłaty rekompensaty mającej na celu wynagrodzenie za wyświetlanie tego kanału, takiego jak opłata za wstęp. Sąd ten orzekł jednak, że rozpowszechnianie tego kanału nie może być uważane za „retransmisję programów", ponieważ ani pozwane w postępowaniu głównym, ani hotele wymienione w powództwie nie są organizacjami nadawczymi. W konsekwencji odrzucił on żądania RTL, w szczególności te o charakterze odszkodowawczym lub oparte na bezpodstawnym wzbogaceniu.

40 Powódka w postępowaniu głównym wniosła apelację od tego wyroku do Tribunal da Relação de Lisboa (sądu apelacyjnego w Lizbonie, Portugalia), który utrzymał w mocy wyrok sądu pierwszej instancji. Sąd apelacyjny uznał w istocie, że rozpowszechnianie za pomocą kabla koncentrycznego programów nadawanych przez kanał RTL na wiele telewizorów zainstalowanych w pokojach znajdujących się w obiektach hotelowych prowadzonych przez pozwane w postępowaniu głównym nie stanowi retransmisji programów w świetle definicji zawartej w art. 176 ust. 10 CDADC.

41 Powódka w postępowaniu głównym wniosła zatem do Supremo Tribunal de Justiça (sądu najwyższego, Portugalia) skargę kasacyjną, która została przez ten sąd uwzględniona.

42 Zdaniem tego sądu zasadniczą kwestią, jaką należy rozstrzygnąć w ramach tej skargi, jest to, czy rozpowszechnianie za pomocą kabla koncentrycznego programów kanału RTL we wspomnianych pokojach hotelowych stanowi retransmisję tych programów, wymagającą na podstawie art. 187 ust. 1 lit. a) CDADC uzyskania zezwolenia od organizacji nadawczej, w tym przypadku RTL.

43 Z jednej strony dwa sądy niższych instancji uznały, że w omawianym przypadku nie dochodzi do retransmisji w rozumieniu art. 176 ust. 9 i 10 CDADC i art. 3 lit. g) konwencji rzymskiej, ponieważ strony pozwane nie mają charakteru organizacji nadawczych.

44 Z drugiej strony RTL podniosła, że ustanowione w art. 187 ust. 1 lit. a) CDADC w związku z art. 3 i 8 dekretu z mocą ustawy nr 333/97 prawo organizacji nadawczych do wydawania lub odmowy wydawania zezwoleń na retransmisję ich programów obejmuje nie tylko równoczesną transmisję programów telewizyjnych drogą radiową przez organizację nadawczą inną niż ta, która je transmituje, lecz również publiczne rozpowszechnianie, dokonywane równocześnie i w całości

drogą kablową, pierwotnej transmisji programów telewizyjnych lub radiowych przeznaczonych do publicznego odbioru, niezależnie od tego, czy osoba dokonująca takiego publicznego rozpowszechniania jest organizacją nadawczą.

45 W tym względzie sąd odsyłający ma wątpliwości co do zgodności dokonanej przez sądy dwóch niższych instancji wykładni stosownych przepisów CDADC i dekretu z mocą ustawy nr 333/97 z dyrektywą 93/83, w szczególności co do kwestii, czy pomimo brzmienia art. 187 ust. 1 lit. a) CDADC prawa przyznane organizacjom nadawczym są szersze, biorąc w szczególności pod uwagę przepisy dekretu z mocą ustawy nr 333/97 i jego pierwotne źródło – dyrektywę 93/83.

46 W tych okolicznościach Supremo Tribunal de Justiça (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy zawarte w art. 1 ust. 3 dyrektywy [93/83/] pojęcie »retransmisji drogą kablową« należy interpretować w ten sposób, że poza równoczesnym nadawaniem przez organizację nadawczą programu innej organizacji nadawczej obejmuje ono dokonywane równocześnie i w całości drogą kablową publiczne rozpowszechnianie pierwotnego przekazu programów telewizyjnych lub radiowych przeznaczonych do odbioru publicznego (niezależnie od tego, czy to publiczne rozpowszechnianie jest, czy też nie jest dokonywane przez organizację nadawczą)?

2) Czy równoczesne rozpowszechnianie programów kanału telewizyjnego nadawanych drogą satelitarną za pośrednictwem różnych odbiorników telewizyjnych zainstalowanych w pokojach hotelowych za pomocą kabla koncentrycznego stanowi retransmisję tych programów w rozumieniu pojęcia, o którym mowa w art. 1 ust. 3 dyrektywy [93/83]?”.

W przedmiocie wniosku o otwarcie na nowo ustnego etapu postępowania

47 Po przedstawieniu opinii rzecznika generalnego pismem złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 7 czerwca 2022 r. RTL wniosła o otwarcie na nowo ustnego etapu postępowania na podstawie art. 83 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

48 Na poparcie swojego wniosku RTL podnosi w istocie, że opinia przedstawiona przez rzecznika generalnego opiera się na błędnej analizie szeregu aspektów w kontekście faktycznego, technologicznego i prawnego sporu przed sądem krajowym.

49 Należy przypomnieć, że na podstawie art. 252 akapit drugi TFUE rzecznik generalny przedstawia publicznie, przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, uzasadnioną opinię w sprawach, które zgodnie ze statutem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wymagają jego zaangażowania. Trybunał nie jest związany ani tą opinią, ani uzasadnieniem, w oparciu o które rzecznik generalny dochodzi do zawartych w opinii wniosków (wyrok z dnia 12 maja 2022 r., Schneider Electric i in., C-556/20, EU:C:2022:378, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).

50 Zgodnie z art. 83 regulaminu postępowania Trybunał może w każdej chwili, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, postanowić o otwarciu lub otwarciu na nowo ustnego etapu postępowania, w szczególności jeśli uzna, że okoliczności zawisłej przed nim sprawy nie są wystarczająco wyjaśnione, lub jeśli po zamknięciu ustnego etapu postępowania strona przedstawiła nowy fakt mogący mieć decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia Trybunału, lub też

jeśli sprawa ma zostać rozstrzygnięta na podstawie argumentu, który nie był przedmiotem dyskusji między stronami lub podmiotami określonymi w art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

51 Natomiast statut Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i regulamin postępowania przed nim nie przewidują możliwości przedstawiania uwag w odpowiedzi na opinię rzecznika generalnego (wyroki z dnia 2 kwietnia 2020 r., Stim i SAMI, C-753/18, EU:C:2020:268, pkt 22 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 3 września 2020 r., Supreme Site Services i in., C-186/19, EU:C:2020:638, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo).

52 W niniejszej sprawie przedstawiony przez RTL wniosek o otwarcie na nowo ustnego etapu postępowania ma na celu umożliwienie jej ustosunkowania się do ustaleń rzecznika generalnego zawartych w opinii.

53 W tym względzie Trybunał stwierdza, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, że dysponuje wszystkimi informacjami koniecznymi do udzielenia odpowiedzi na pytania zadane przez sąd odsyłający oraz że wszystkie argumenty istotne dla rozpoznania niniejszej sprawy były przedmiotem dyskusji między stronami.

54 W konsekwencji nie ma potrzeby zarządzenia otwarcia ustnego etapu postępowania na nowo.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

55 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE procedury współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem do tego ostatniego należy udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi mu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. Mając to na uwadze, Trybunał powinien w razie potrzeby przeformułować przedłożone mu pytania [wyrok z dnia 26 kwietnia 2022 r., Landespolizeidirektion Steiermark (Maksymalny okres kontroli granicznej na granicach wewnętrznych), C-368/20 i C-369/20, EU:C:2022:298, pkt 50 i przytoczone tam orzecznictwo]. Ponadto Trybunał może wziąć pod rozwagę normy prawa Unii, na które sąd krajowy nie powołał się w swym pytaniu (wyrok z dnia 24 lutego 2022 r., Glavna direktsia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto”, C-262/20, EU:C:2022:117, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo).

56 Z postanowienia odsyłającego wynika, że sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy państwa członkowskie są zobowiązane na mocy prawa Unii – przy uwzględnieniu definicji pojęcia „retransmisji drogą kablową”, o której mowa w art. 1 ust. 3 dyrektywy 93/83 – do przyznania organizacjom nadawczym wyłącznego prawa do zezwalania na retransmisję ich programów lub jej zakazywania, jeżeli retransmisja ta jest dokonywana za pomocą kabla przez podmiot, który nie jest organizacją nadawczą, taki jak hotel. Sąd odsyłający uważa bowiem, że w przypadku odpowiedzi twierdzącej na to pytanie będzie musiał dokonać wykładni prawa krajowego w sposób gwarantujący skuteczne wykonywanie tego prawa.

57 W tym względzie należy zauważyć, że na mocy prawa Unii państwa członkowskie są zobowiązane ustanowić w swoim prawie krajowym pewną liczbę praw pokrewnych, z których może korzystać organizacja nadawcza taka jak RTL.

58 W obecnym stanie prawa Unii i zgodnie z obowiązkami Unii wynikającymi z prawa międzynarodowego mającego zastosowanie w dziedzinie własności intelektualnej, w szczególności z art. 13 konwencji rzymskiej i art. 14 ust. 3 porozumienia TRIPS, prawami tymi są w szczególności:

– wyłączne prawo do zezwalania na zwielokrotnianie utrwaleń programów organizacji nadawczych lub zakazywania go, niezależnie od tego, czy programy te są transmitowane drogą przewodową, czy bezprzewodową, w tym drogą kablową, ustanowione w art. 2 lit. e) dyrektywy 2001/29;

– wyłączne prawo do zezwalania na publiczne udostępnianie utrwaleń swoich programów, zarówno drogą przewodową, jak i bezprzewodową, w tym drogą kablową, w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie, lub zakazywania go, ustanowione w art. 3 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2001/29;

– wyłączne prawo do zezwalania na utrwalanie ich emisji, zarówno drogą przewodową, jak i bezprzewodową, w tym drogą kablową lub satelitarną, lub zakazywania go, ustanowione w art. 7 ust. 2 dyrektywy 2006/115;

– wyłączne prawo do zezwalania na bezprzewodową retransmisję jej programów oraz publiczne odtwarzanie jej programów, jeśli to odtwarzanie następuje w miejscach dostępnych publicznie za opłatą wstępu, lub zakazywania ich, ustanowione w art. 8 ust. 3 dyrektywy 2006/115; oraz

– wyłączne prawo do publicznego udostępniania utrwaleń ich programów określonych w art. 7 ust. 2 dyrektywy 2006/115, ustanowione w art. 9 ust. 1 lit. d) tej dyrektywy.

59 Chociaż okoliczności faktyczne, o których mowa w pkt 56 niniejszego wyroku, w oczywisty sposób nie spełniają przesłanek stosowania tych przepisów, to powstaje pytanie, czy prawo wyłączne, takie jak opisane w tym samym punkcie, mogłoby w danym przypadku wynikać z interpretacji art. 1 ust. 3 dyrektywy 93/83 w związku z jej art. 8 ust. 1.

60 W tych okolicznościach należy uznać, że poprzez swoje pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 1 ust. 3 dyrektywy 93/83 w związku z art. 8 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, po pierwsze, że zobowiązuje on państwa członkowskie do ustanowienia po stronie organizacji nadawczych wyłącznego prawa do zezwalania na retransmisję drogą kablową lub zakazywania takiej retransmisji w rozumieniu tego przepisu, a po drugie, czy taką retransmisję stanowi równoczesne, niezmienione i pełne rozpowszechnianie programów telewizyjnych lub radiowych nadawanych drogą satelitarną i przeznaczonych do powszechnego odbioru, jeśli jest ona dokonywana przez obiekt taki jak hotel.

61 Zgodnie z art. 1 ust. 3 dyrektywy 93/83 pojęcie „retransmisji drogą kablową” oznacza równoczesną, niezmienioną i pełną transmisję programów radiowych lub telewizyjnych z innego państwa członkowskiego, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym satelitarną, retransmitowanych w systemie kablowym lub mikrofalowym do odbioru publicznego.

62 W związku z tym pojęcie to nie obejmuje retransmisji opóźnionych, zmienionych lub niepełnych, jak również retransmisji odbywających się w tym samym państwie członkowskim, z którego pochodzi pierwotna transmisja (zob. podobnie wyrok z dnia 1 marca 2017 r., ITV Broadcasting i in., C-275/15, EU:C:2017:144, pkt 21).

63 Jeśli chodzi konkretnie o pojęcie „retransmisji”, to z tego samego przepisu wynika, że odnosi się ono wyłącznie do retransmisji w systemie kablowym lub mikrofalowym, przy czym w niektórych państwach członkowskich ten ostatni sposób jest zastępowany, jak stwierdzono w pkt 11 drugiej części uzasadnienia wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową, przedstawionego przez Komisję w dniu 11 września 1991 r. [COM(1991) 276 wersja ostateczna], który był podstawą dyrektywy 93/83, w odniesieniu do retransmisji drogą kablową, gdy ta ostatnia nie jest ekonomicznie opłacalna. Ponadto transmisja początkowa może być bezprzewodowa lub przewodowa, w szczególności drogą satelitarną.

64 Ponadto, jak słusznie stwierdził sąd odsyłający, retransmisja drogą kablową w rozumieniu tego przepisu w żaden sposób nie oznacza, że podmiot, który dokonuje tej retransmisji, jest organizacją nadawczą.

65 Prawdą jest, że z punktu widzenia prawa międzynarodowego posiadanie statusu „organizacji nadawczej” jest wymagane, aby można było mówić o „retransmisji” w rozumieniu art. 3 lit. g) konwencji rzymskiej, przy czym to ostatnie pojęcie odpowiada w istocie pojęciu „retransmitowania za pomocą fal radiowych”, o którym mowa w art. 8 ust. 3 dyrektywy 2006/115.

66 Niemniej jednak należy stwierdzić, że art. 3 lit. g) i art. 13 lit. a) tej konwencji nie mają znaczenia dla wykładni pojęcia „retransmisji drogą kablową”, ponieważ konwencja ta, podobnie jak porozumienie TRIPS, dotyczy wyłącznie nadawania klasycznego drogą bezprzewodową (zob. podobnie wyrok z dnia 4 września 2014 r., Komisja/Rada, C-114/12, EU:C:2014:2151, pkt 3, 91).

67 Prawdą jest, że dyrektywa 93/83 w chwili jej przyjęcia zmierzała w istocie do rozszerzenia zakresu pojęcia „innej organizacji niż ta, która pierwotnie nadała [dzieło]”, zawartego w art. 11bis ust. 1 pkt 2 konwencji berneńskiej, aby objąć nim również operatorów kablowych, jakkolwiek w sposób ograniczony zakresem stosowania tej dyrektywy.

68 Tak więc definicja pojęcia „retransmisji drogą kablową” zawarta w art. 1 ust. 3 dyrektywy 93/83 jest wyraźnie przewidziana „do celów” tej dyrektywy.

69 Uściślijszy powyższe, można wskazać, iż z art. 8 i z motywu 27 dyrektywy 93/83 wynika, że dyrektywa ta nie zobowiązuje państw członkowskich do ustanowienia szczególnego prawa do retransmisji drogą kablową ani do określenia zakresu tego prawa. Ogranicza się ona jedynie do zobowiązania państw członkowskich do zapewnienia, aby w przypadku retransmisji programów z innych państw członkowskich drogą kablową na ich terytorium przestrzegano obowiązujących praw autorskich i praw pokrewnych (wyrok z dnia 3 lutego 2000 r., Egeda, C-293/98, EU:C:2000:66, pkt 24).

70 Dyrektywa ta została bowiem przyjęta głównie w celu ułatwienia z jednej strony transmisji drogą satelitarną, a z drugiej – retransmisji drogą kablową, promując w art. 9 tej dyrektywy udzielanie przez twórców i właścicieli praw pokrewnych zezwoleń na retransmisję drogą kablową programu przez organizacje zbiorowego zarządzania, przy czym zgodnie z art. 10 tej dyrektywy ów art. 9 nie ma zastosowania do praw wykonywanych przez organizację nadawczą w odniesieniu do jej własnych programów.

71 W szczególności zgodnie z art. 8 ust. 1 dyrektywy 93/83 państwa członkowskie zobowiązane są zapewnić, aby w przypadku retransmisji programów z innych państw członkowskich drogą kablową na ich terytorium przestrzegano obowiązujących praw autorskich i praw pokrewnych oraz aby transmisja miała miejsce na podstawie indywidualnych lub zbiorowych przepisów umownych między właścicielami praw autorskich, posiadaczami praw pokrewnych i operatorami kablowymi.

72 W tym względzie z łącznej lektury motywów 8, 9 i 27 dyrektywy 93/83 wynika, że operator kablowy powinien uzyskać dla każdej części programu retransmitowanego zezwolenie od wszystkich właścicieli praw autorskich i pokrewnych oraz że, z zastrzeżeniem tymczasowych wyjątków w odniesieniu do niektórych systemów licencji prawnych, zezwolenie to powinno zostać udzielone na podstawie umowy, co jest najwłaściwszym sposobem stworzenia pożądanego europejskiego obszaru audiowizualnego w ramach pewności prawnej.

73 W tym kontekście motyw 28 dyrektywy 93/83 precyzuje, że jej celem jest uregulowanie w pewnym stopniu wykonywania wyłącznego prawa do wydawania zezwolenia, przy czym prawo do wydawania zezwolenia jako takie pozostaje nienaruszone. W związku z tym art. 9 tej dyrektywy nakłada w istocie na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia, aby prawo przysługujące właścicielom i posiadaczom praw autorskich i praw pokrewnych, polegające na możliwości udzielania lub odmowy udzielenia operatorom kablowym zezwoleń na retransmisje drogą kablową, było realizowane wyłącznie za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Artykuł 10 tej dyrektywy stanowi jednakże, że państwa członkowskie są zobowiązane zapewnić, aby wspomniany art. 9 nie był stosowany do praw wykonywanych przez organizację nadawczą w odniesieniu do jej własnych programów, przy czym operator sieci kablowej musi negocjować indywidualnie z daną organizacją nadawczą w celu uzyskania zezwolenia, niezależnie od tego, czy dane prawa do niego należą, czy też zostały na niego przeniesione przez innych właścicieli praw autorskich lub praw pokrewnych.

74 Chociaż umowy, o których mowa w art. 8 ust. 1 dyrektywy 93/83, są zatem zawierane z operatorami sieci kablowych w trybie przewidzianym w art. 9 i 10 tej dyrektywy, to ze wskazanych wyżej okoliczności wynika, że art. 8 ust. 1 tej dyrektywy nie ma wpływu na dokładny zakres praw autorskich lub praw pokrewnych, który jest ustalony na podstawie innych instrumentów prawa Unii, takich jak dyrektywy 2001/29 i 2006/115, a także praw krajowych.

75 Jak bowiem wynika z motywu 16 dyrektywy 2006/115, państwa członkowskie mogą ustanowić w odniesieniu do nadawania oraz publicznego udostępniania programów dokonywanego przez organizacje nadawcze ochrony dalej sięgającej niż ta, która powinna zostać wprowadzona zgodnie z art. 8 ust. 3 tej dyrektywy. Możliwość taka oznacza, że państwa członkowskie mogą przyznać organizacjom nadawczym wyłączne prawo do zezwalania na czynności publicznego udostępniania ich programów dokonywane na warunkach, które różnią się od przewidzianych w tym art. 8 ust. 3, lub zakazywania ich, przy czym prawo takie – jak przewiduje to art. 12 dyrektywy 2006/115 – nie może naruszać w żaden sposób ochrony prawa autorskiego (zob. podobnie wyrok z dnia 26 marca 2015 r., C More Entertainment, C-279/13, EU:C:2015:199, pkt 35).

76 Tymczasem nawet przy założeniu, że prawo krajowe przewiduje po stronie organizacji nadawczych wyłączne prawo do zezwalania na transmisje drogą kablową lub ich zakazywania, dyrektywa 93/83 reguluje jedynie wykonywanie prawa do retransmisji drogą kablową w stosunkach między właścicielami praw autorskich i praw pokrewnych z jednej strony a „operatorami sieci kablowych” lub „operatorami kablowym” z drugiej strony.

77 Ponadto w świetle szczególnych okoliczności związanych z genezą dyrektywy 93/83 należy stwierdzić, że zawarte w niej pojęcia „operatora sieci kablowej” czy „operatora kablowego” oznaczają, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 73 opinii, operatorów tradycyjnych sieci kablowych.

78 Wykładnia, która włączyłaby w zakres pojęcia „operatora sieci kablowej” w rozumieniu art. 8 ust. 1 dyrektywy 93/83 każdy podmiot dokonujący retransmisji drogą kablową posiadający cechy techniczne opisane w art. 1 ust. 3 tej dyrektywy, nawet jeśli działalność zawodowa tego podmiotu nie polega na eksploatacji tradycyjnej sieci kablowej, w rzeczywistości prowadziłaby bowiem do rozszerzenia zakresu prawa pokrewnego przewidzianego w art. 8 ust. 3 dyrektywy 2006/115, utożsamiając je z wyłącznym prawem do publicznego udostępniania, takim jak przewidziane w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 na rzecz autora.

79 W tym względzie z art. 8 ust. 3 dyrektywy 2006/115 wynika, iż wyłączne prawo zezwalania na publiczne udostępnianie programów organizacji nadawczych lub zakazywania go jest skuteczne wobec osób trzecich tylko wtedy, gdy to udostępnianie następuje w miejscach dostępnych publicznie za opłatą wstępu. Trybunał orzekł jednak, że przesłanka dotycząca uiszczenia opłaty za wstęp nie jest spełniona, jeżeli owo udostępnianie stanowi usługę dodatkową, a cena za te usługi co do zasady jest zawarta w cenie usługi głównej o odmiennym charakterze, takiej jak usługa zakwaterowania w hotelu, i nie jest wyodrębniona (zob. podobnie wyrok z dnia 16 lutego 2017 r., Verwertungsgesellschaft Rundfunk, C-641/15, EU:C:2017:131, pkt 23–26).

80 Tymczasem, jak wskazano w pkt 74 niniejszego wyroku, art. 8 ust. 1 dyrektywy 93/83 nie ma na celu naruszania zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych określonych w prawie Unii i w ustawodawstwach państw członkowskich.

81 Wreszcie wykładnia, zgodnie z którą pojęcie retransmisji drogą kablową w rozumieniu art. 1 ust. 3 dyrektywy 93/83 ma zastosowanie wyłącznie do relacji między właścicielami praw autorskich i praw pokrewnych a „operatorami sieci kablowej” lub „operatorami kablowymi” w tradycyjnym rozumieniu tych pojęć, jest zgodna z celami realizowanymi przez dyrektywę 93/83.

82 Otóż, jak wynika z analizy zawartej w pkt 70–73 niniejszego wyroku, nie ulega wątpliwości, że została ona przyjęta głównie w celu ułatwienia retransmisji drogą kablową poprzez wspieranie udzielania zezwoleń.

83 Stwierdzenie to znajduje potwierdzenie w motywach 8 i 10 dyrektywy 93/83, z których wynika, po pierwsze, że w chwili jej przyjęcia nie istniała pewność prawa, która jest warunkiem wstępnym swobodnego przepływu przekazów w Unii, w sytuacji gdy programy retransmitowane przez kilka państw były wprowadzane i rozpowszechniane za pomocą sieci kablowych, a po drugie, że operatorzy sieci kablowej nie mogli mieć pewności, iż rzeczywiście nabyli wszystkie prawa do programów będących przedmiotem umowy.

84 Należy zatem uznać, że obiekty takie jak hotel nie są objęte pojęciami „operatora sieci kablowej” lub „operatora kablowego” w rozumieniu dyrektywy 93/83.

85 W świetle wszystkich powyższych rozważań na przedstawione pytania, po ich przeformułowaniu, należy odpowiedzieć, iż art. 1 ust. 3 dyrektywy 93/83 w związku z art. 8 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że:

– nie przyznaje on organizacjom nadawczym żadnego wyłącznego prawa do zezwalania na „retransmisję drogą kablową” w rozumieniu tego przepisu lub zakazywania jej; oraz

– taka retransmisja drogą kablową nie stanowi równoczesnej, niezmienionej i pełnej transmisji programów telewizyjnych lub radiowych nadawanych drogą satelitarną i przeznaczonych do odbioru publicznego, jeżeli retransmisja ta jest dokonywana przez podmiot inny niż operator sieci kablowej w rozumieniu tej dyrektywy, taki jak hotel.

W przedmiocie kosztów

86 Dla stron w postępowaniu przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 1 ust. 3 dyrektywy Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową w związku z art. 8 ust. 1 tej dyrektywy

należy interpretować w ten sposób, że:

– **nie przyznaje on organizacjom nadawczym żadnego wyłącznego prawa do zezwalania na „retransmisję drogą kablową” lub zakazywania jej w rozumieniu tego przepisu; oraz**

– **taka retransmisja drogą kablową nie stanowi równoczesnej, niezmienionej i pełnej transmisji programów telewizyjnych lub radiowych nadawanych drogą satelitarną i przeznaczonych do odbioru publicznego, jeżeli retransmisja ta jest dokonywana przez podmiot inny niż operator sieci kablowej w rozumieniu tej dyrektywy, taki jak hotel.**

Podpisy